השבתנו על המעוברת. פי' לדידן ניחא דאשה מזנה בודקת ומזנה ולא דמיא לשבויה אלא לדידך דלית לך הך סברא תינח מעוברת אבל מדברת אפילו לפי דבריך יש הפרש דלזו יש עדים ולזו אין עדים ואיכא מיגו אמר להם מדברת היינו שבויה וכמו שבויה אין נאמנת נמי לומר לא נגעלתי ה"נ מדברת כדמסיק לפי שאין אפוטרופוס לעריות ומיהו פי' זה לא יתכן למאי דפריסית לעיל דלר' יהושע נאמנת לומר לא נגעלתי ופר"י בדוחק מדברת היינו שבויה דכמו שבויה בחזקת בעולה כך מדברת [1] בחזקת בעולה לענין שאם אמרה לכשר נגעלתי שאינה נאמנת במיגו לפי שיראה לומר לא נגעלתי ולהכי אהני לאין אפוטרופוס לעריות דלא משגיח ליה מיגו: **מסייע** ליה לר' יהושע בן לוי. הקשה ר"ת אכתי תיפוק ליה דהתם בשבויה כל פסולים והכא בחורבה דדברא רוב ומיהו דרוב ככל וליכא למימר במדברת דליכא אלא רוב איכא למימר סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע לה רובא דאפילו אית להו סמוך מיעוטא לחזקה לר"ג ור' יהושע מ"מ לא הוי אלא פלגא ופלגא ודין הוא שתאסר מספק דספק איסורא לחומרא ולא דמי לתיוקי שנמצא בגד העיסה בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף פ. ושם) דמטהרין מטעם סמוך מיעוטא לחזקה דאם אמרו ספק טומאה לטהר יאמרו ספק איסור להתיר דלאמרינן פרק כיסוי הדם (חולין דף פו:): **מכשיר** אפילו ברוב פסולים. והא דקאמרינן בפ' עשרה יוחסין (קדושין עד. ושם) גבי אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי ומפרש בגמרא שבודקין אמו ואומרת לכשר נגעלתי ופריך כמאן כר"ג תנינא חדא זימנא היתה מעוברת כו' פי' והוה ליה למתני וכן אמר אבא שאול וכן פי' שם בקונטרס ומשני דאבא שאול עדיפא מר"ג דאי מהתם הוה אמינא ברוב כשרים אלמה כו' אע"ג דאמרי' הכא דר"ג מכשיר אפילו ברוב פסולין אבא שאול קאי אמתני' וממתני' לא משמע מידי דאיירי ברוב פסולים והא דפריך התם לעיל למאי הוה בעי למימר דאבא שאול אתא להכשיר בנתה הניחא למ"ד לדברי המכשיר בה פוסל בנתה אבל למ"ד מכשיר בנתה מאי איכא למימר התם פריך שפיר דאפי' לזעירי לשון המשנה דקתני מה טיבו של עובר זה משמע דאתא להכשיר בנתה: **פשיטא** מי ידעינן אבוה מנו. הכא לא בעי לשנויי לא צריכא דאי תפס כדמשני בפרק עשרה יוחסין (שם דף עה. ושם) גבי אלוסה שעיברה דהתם רגלים לדבר דמאלוס נתעברה ואיכא למימר ביה טפי מבאינים דעלמא: **בעינן** זרעו מיוחס אחריו. והא דאמר בהחולץ (יבמות דף נ.) ראשון ראוי להיות כ"ג גבי ספק בן תשע לראשון בפרק נושאין על האנוסה (שם דף ק:) פריך לה ומשני זרעו מיוחס אחריו דרבנן וקבא אסמכתא בעלמא הוא וכי גזור רבנן בזנות בנישואין לא גזור:

[**ההוא** ארום וארוסתו. והא דאמר בעשרה יוחסין (קדושין דף עה.) איתמר הבא על ארוסתו בבית חמיו רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי כשלא בדקו את אמו אלא בשבדקו קשיא דשמואל אדשמואל דהכא אמר שמואל דנאמנת דהלכה כרבן גמליאל דנאמנת והתם קאמר איפוך שמואל אמר הולד ממזר וכן משמע דבמסקנא משני התם לעולם לא איפוך כו' ומפרש מאי שתוקי שבודקין את אמו ואומרת לכשר נגעלתי ואם תאמר אכתי לשמואל דהתם משמע דוקא בבא על ארוסתו בבית חמיו מהני בדיקה והכא משמע אפילו כי לא מודה אמר שמואל דנאמנת כרבן גמליאל ויש לומר דהא דנקט בא היינו משום רגותא דבא נקטיה דאפילו הכי אמר הולד ממזר אי נמי התם הוא דבעינן בא משום דאיירי בדדיימא מעלמא כדאמר רבא בינמות בשלהי אלמנה לכהן גדול מסתברא מילתא דבא בדדיימא מעלמא והכא בדלא דיימא מעלמא מיירי ועוד דבכל הספרים גרס בקדושין ארוסה שעיברה וההיא דוקא קאמר שבודקין אבל בא א"ל בדיקה ומיהו קשה לגירסא קמא בינמות בסוף פ' אלמנה דפליגי רב ושמואל בא ומסיק התם אביי דאע"ג דלא דיימא מעלמא פליגי דדלמא מדאפקריה נפשה לגבי ארוס מפקריה נפשה לגבי עלמא הא אמר הכא חדא דקא מודה ומשמע דכשר אפילו לר' יהושע ובא כמודה

דמי

עין משפט נר מצוה

פב א מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הלכה כא סמג לאוין קכא עור ש"ע אה"ע סימן ז ס"ד:
פג ב מיי' פט"ו סס הלכה יא סמג סס טוש"ע סס סי' ו סעיף ח:
פד ג מיי' פ"ב סס הל' כ סמג לאוין קכב טוש"ע סס סימן ג סעיף ט:
פה ד מיי' פט"ו סס הלכה יז טוש"ע סס סימן ד סעיף כז (וכתב אלפס עוד בינמות פ"ז דף מז ע"א):

תוספות רי"ד

היחוד ואין אוסרים על היחוד לימא דלא כר"י פי' דמשום יחוד מחזיק לה כנבעלה פי' מלקין מכות מרדות לאשת איש שנתייחדה עם א' אבל אין אוסרין אותה על בעלה בעידי יחוד אלא היכא דקינא לה מעיקרא בפני שנים ואמר לה אל תסתרי עם איש פלוני אם נסתרה עמו היא פוטה האמורה בתורה והיא אסורה לו עד שתוברר במים המארדים אבל בלא קינוי מעיקרא אינה נאסרת לו בסתירה בלחוד. ומהדר מעלה עשו ביוחסין פי' דלא אסרה ר"י אלא אם היתה פנויה שלא תנשא לכהן דאמרינן דלמא נבעלה לפסול לה אבל לבעלה לא אסרה ואפי' אם היה בעלה כהן. אר"י אי"ש הלכה כר"ג אריב"ל לדברי המכשיר מכשיר אפילו ברוב פסולים לדברי הפוסל פוסל אפי' ברוב כשרים: ההוא ארוס וארוסתו דאתו לקמיה דר"י היא אומרת מיני' והוא אומר

מסורת הש"ס

ב) [חולין יח: נדה ל:]. ג) [קדושין עד.]. ד) יבמות ק:, ס) בס"ל: אמת, ו) ומע"ג דמיעוט עובדי כוכבים אין פרוצים מ"מ תמצינן לה ולאי נעלה מן הרוב הפרוצים. מ"י.

תורה אור השלם

1. וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
במדבר כה יג

מוסף רש"י

עשרה כהנים כו' הולד שתוקי. וכאן הוא דהא פסיעא לן דבן כהן הבא על הפנויה הוא (יבמות ק:). שמשתיקין אותו מדין בהונה. מלעבוד עבודה, ואף על גב דלעניין יוחסין ליכא אשה כשר הוא, פסול לעבודה (שם). מי שזרעו מיוחס אחריו. שניכר זרעו שהוא שלו (שם).

מין

כהונת עולם מי שזרעו מיוחס אחריו יצא זה שאין זרעו מיוחס אחריו

ההוא ארום וארוסתו דאתו לקמיה דרב יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר אין

לחורבה. סתמא לבעילה שהוא מקום לזנות: **חורבה דמתא.** סתם בעילתה מאחד מבני העיר ואיכא למימר בעיר שרובה ישראל כשרים קאמר: **דדברא.** שפך אחד מסוף העולם בא לכאן ורוב העולם עובדי כוכבים הם ופוסלים אשה בביאתם להכונה כדאמר ביבמות (דף מה.) ובקדושין (דף עה:) יצאו עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות וגירושין בה: **זו עדות שהאשה.** עלמה כשרה לומר לכשר נבעלתי: **אינה נאמנת.** ליאסא לכהן: **אמרו לו אכל.** הן(ס). כמו אכל שרה אשתך (בראשית יח) דמתרגמינן בקושטא: **ומה ספרש בין זו לזו.** ר' יהושע קאמר לה: **לזו יש עדים.** שנבעלה בכיאה דבשבית לבין העובדי כוכבים והם פרוצים בעריות כולנו עדים שנבעלה: **ולזו אין עדים.** שנבעלה שלא ראוה אלא מדברת ומיגו דאי בעיא אמרה לא נבעלתי כי אמרה נמי לכשר נבעלתי מהימנא: **אף לזו.** כלומר אף כאן יש אחת שיש לה עדים ואתם חולקים עלי בהיותה מעוברת: **אמרו ליה כו'.** לקמיה מפרש מאי קא מהדרי ליה על מאי דקאמר להו: **אין אפוטרופוס כו'.** לקמן מפרש: **בד"א.** דנאמנת לר"ג: **בעדות אשה בגופה.** כלומר להכשיר את עצמה לכהונה דלא מחזקינן לה בנבעלה לפסול: **מאי קאמר להו כו'.** כלומר מאי קאמר להו איהו דקא מהדרי ליה איהו רוב עובדי כוכבים פרוצים בעריות כלום תשובה היא זו על מה שאמר להם אף לזו יש לה עדיה אין לך פרוץ גדול מזה דקחזינן דנתעברה ממנו: **השבתנו על המעוברת.** תשובה גמורה ונלחת: **מדברת היינו שבויה.** מה מדברת אין לה עדיה אף שבויה אין לה עדיה בנבעלה: **פרוצים בעריות.** והא ודאי נבעלה: **אין אפוטרופוס לעריות.** אין אתם יכולים להיות לה אפוטרופוס לומר לא נבעלה: **ואיפוך ליה וכו'.** לרבי יהושע פריך נהי נמי דאין אפוטרופוס לעריות איפוך ליה דלא דמי לשבויה דהתם רוב פסולין כו': **מכשיר אפי' ברוב פסולים.** דאמרינן אוקמה אחזקה ועל רוב פסולים שהיו מכשירים אותה הניח הוא להם ראיה מן השבויה: **אית לה חזקה דכשרות.** וי"ל אשה זו בחזקת כשרות עומדת ומספק אתה בא לפוסלה אל תפסילנה מספק: **לא שתוקי וכשר.** כלומר שתוקי הוא בתקלת שאם כהן היה הבועל והעובר יהיה זכר משתקין אותו מדין כהונה כדלקמן אבל כשר הוא ליוחסין שאם נקבה היא תינשא לכהונה ואם זכר הוא בתו ואלמנתו כשרות לכהונה: **ופירש אחד מהן.** ואין ידוע איזה הוא: **הולד שתוקי.** ואע"פ שבריר לנו שמכהן כשר בא. ואפי' שתוקי על כרחך כשר ליוחסין ואם נקבה היא ראויה לכהן וקרי ליה שתוקי: **מדין כהונה.** שלא יעבוד עבודה ולא יאכל תרומה: **מיוחס אחריו.** שאנו יודעין מי אביו:

מסורת הש"ס

אין מינאי. אמת ממני הוא: **ובהא כי לא מודי כו'.** דקא אמרת ועוד: אדרוסה הכל פסולין אצלה חוץ מן האדרוס: **הא לכתחלה.** אם בא כהן לימלך בבית דין לא ברירן ליה לכונסה אא"כ היו רוב כשרים אצלה: **דיעבד.** אם נשאה כהן ולא נמלך לא מפקינן לה מיניה: **והא נמי כדיעבד דמי.** שנתעברה ואתה בא לפסול העובר ולאוסרה על האדרוס דאם אין אתה מאמינה הרי אתה מוציאה מבעלה מבעוד יום: **אמר רבי יהושע אינה נאמנת.** אלמנת לא מוקמינן לה אחזקה: **עיסה.** לשון ספק: **על אלמנת עיסה.** שהיא באה מכח ספק אבל כדלקמן[1] שנטמע בה ספק אבל כגון שזרק בעל אמו הראשון לה גט וספק קרוב לו ספק קרוב לו ומת ונמצאת זו ספק גרושה ספק אלמנה ונשאה כהן והוליד ממנה בן זהו ספק אבל והעיד ר"י על אלמנתו של זה שהיא כשרה. אלמא מוקמינן לה אחזקה ואמרינן אל תפסילנה לזו מספק כלומ' שמא בעלה אבל היה: **בודקה ויסה.** וי"ל שבדקה אחר אותן גירושין והוגד לה שקרוב לו היו ולא נתגרשה כלל ואלמנה היתה וכשרה לכהן: **בודקה ומזנה.** בתמיה: **דרבן גמליאל אדרבן גמליאל לא קשיא.** בתמיה דלא מייתא לתרוצייהו: **הא קאני סיפא.** דהתיא אמר להן כו': **קבלנו עדותכם.** נאמנים אתם לנו שכך שמעתם: **על כך.** להתירה לכהונה דולאי אסורה: **שהכהנים שומעין לכם.** אם תאמרו אסורה: **אבל לא לקרב.** אם תאמרו מותרת: **הפס ברי.** מתניתין היא אומרת ברי לי שלכשר נבעלתי: **הכא.** גבי אלמנת עיסה כי היכי דלדידן מספקא לן לדידה נמי מספקא לה ולכא למימר בה ברי ושמא ברי עדיף: **חד ספיקא.** מתניתין חד ספיקא היא ספק נבעלה לכשר ספק נבעלה לפסול שהרי לא בא זה לפנינו ואילו בא שמא היינו מכריעים בו שהוא פסול: **הכא.** גבי אלמנת עיסה: **תרי ספיקי.** אמו של ספק אבל זה בה נולד הספק והיא עצמה לא נאסרה אלא מספק וזו שנאה מחמת בנה קרי לה ספק ספיקא. ומדברי רבי יוסף טוב עלס מצאתי [אלמנת עיסה] אשה שהיה בעלה ספק ספיקא כגון שנתגרשה אמו מבעלה הראשון ספק קרוב לו ספק קרוב לה ומת בתוך שלשה חדשים ונשאת לכהן בתוך שלשה חדשים וילדה את זה ספק שהוא בן תשעה לראשון וכשר ואפילו היתה מגורשת שהרי קודם לגט נתעברה או אפילו אחר הגט והוא ישראל ולא כהן וספק בן שבעה לאחרון ובנו של כהן הוא והרי הוא ספק אבל הרי ספק ספיקא שמא אינו בנו של כהן ואת"ל בנו הוא שמא לא היתה אמו גרושה אלא אלמנה ולהכי קרי לה עיסה שיש בה עירובי ספיקות הרבה כעיסה זו שהיא בלוסה. והא דאמרינן לקמן [ע"ב] כל שנטמע בה ספק אבל היינו פירושה כל שנטמעו בה ספק עירובי[2] אבל. נטמע נתערב: **איזוהי אלמנת עיסה.** שהעידו עליה שהיא כשרה: **כל שאין.** בעירובי ספקותיה לא ספק ממזרות ולא ספק נתינות ולא ספק עבדי מלכים אלא ספק אבל בגדו. משה"ה נקט עבדי מלכים משום עבדי שלמה[3] שהיו עשירים ובעלי זרוע ונשאו להם בנות ישראל וכגון זרעו של הורדוס שהי' עבד לבית חשמונאי וגברה ידו ומלך[4]: שמעתי

אין מינאי אמר רב יוסף למאי ניחוש לה חדא דהא קא מודה ועוד הא [6]אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל א] אמר ליה אביי [5]ובהא כי לא מודה מכשר רבן גמליאל והאמר ליה שמואל לרב יהודה שיננא [8]הלכה כר"ג ואת לא תעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרין אצלה והכא רוב פסולין אצלה וליטעמיך תקשי לך היא גופא הלכה ואת לא תעביד עובדא אלא מאי אית לך למימר [9]הא לכתחלה הא דיעבד והא נמי כדיעבד דמי רמי ליה אביי [10]לרבא ומי אמר רבי יהושע אינה נאמנת ורמינהו [11]העיד ר' יהושע ורבי יהודה בן בתירא [12]על אלמנת עיסה שהיא כשרה לכהונה א"ל הכי השתא התם אשה נישאת בודקת ונישאת הכא אשה מזנה בודקת ומזנה אמר רבא דרבי יהושע אדרבי יהושע קשיא דרבן גמליאל אדרבן גמליאל לא קשיא והא קתני סיפא אמר להן רבן גמליאל קבלנו עדותכם [13]אבל מה נעשה שהרי גזר רבן יוחנן בן זכאי שלא להושיב בית דין על כך שהכהנים שומעין לכם לרחק אבל לא לקרב אלא אמר רבא דרבן גמליאל אדרבן גמליאל לא קשיא התם ברי הכא שמא דר' יהושע אדר' יהושע נמי לא קשיא התם חד ספיקא הכא תרי ספיקי הלכך לרבן גמליאל אלים ליה ברי דאפילו בחד ספיקא נמי מכשיר וקיל ליה שמא דאפילו בספק ספיקא נמי פסיל לרבי יהושע אלים ליה חד ספיקא דאפילו בברי נמי פסיל וקיל ליה ספק ספיקא דאפילו בשמא נמי מכשיר תנו רבנן [14]איזוהי אלמנת עיסה [15]כל שאין בה לא משום ממזרות ולא משום נתינות ולא משום עבדי מלכים אמר רבי מאיר שמעתי

כמו באלמנה וי"ל דבת העיסה אין לה חזקה דכשרות ואע"ג דבעלמא מקילין בספק ספיקא הכא מעלה עשו ביוחסין כי היכי דמצרך לקמן תרי רובי להכשיר אף על גב דבעלמא סגי בחד רובא: **דרבי** יהושע אדר"י **לא קשיא.** והשתא לא מצי לשנויי דבודקת ונישאת כדמשני לעיל כיון דהשתא אוקימנא באומרת שמא: **תנו** רבנן איזו היא **אלמנת עיסה.** קשה לרבינו תם על גרסת הספרים דגרסי אלמנת עיסה דאם כן אית ליה לרבי יוסי דאלמנת עיסה כשרה דהא מכשר לקמן בשוק ממזר וכל שכן דמכשר באלמנת עיסה כדמוכח הסוגיא ובפרק עשרה יוחסין (ג"ז סס) אמר בהדיא לרבי יוסי אלמנת עיסה פסולה לכך מוחק רבינו תם אלמנת וגרים איזוהי עיסה ולענין בת קתני וקאי אהאי דתנא בשילהי עדיות העיסה נאמנת לטהר ולטמא לרחק ולקרב לאסור ולהתיר וה"פ נאמנת לטהר עצמה בלויחה או בשמיקה למר כדאית ליה לטמא ולטהר שייך לענין ממזרות ונתינות כדתנן (קדושין דף עב:) ממזרים ונתינים עתידין ליטהר לרחק ולקרב שייך אחללות כדתנן הכהנים שומעים לכם לרחק ולא לקרב וכן לקמן (דף כז.) וריחקום בני משפחה ולאסור ולהתיר שייך תעבדים והא דפריך בפ"ב (לקמן דף כח:) טומאה וטהורה ס"ד התם דכייל כל פסולי בחד לישנא הוה ליה למיתני משפחה זו כשרה וזו פסולה אבל ממזרות ונתינות לחודא שייך שפיר לשון טומאה וטהרה ונאמנת נקט משום לטהר לקרב ולהתיר אף על גב דלטמא ולרחק ולאסור בלויחה או בשמיקה לא שייך נאמנות ועלה קתני בברייתא דהכא איזו היא עיסה שנאמנת בלויחה או בשמיקה לטהר את הבת כל שאין בה כו' והכי משמע בתוספתא דקתני נאמנת עיסה לטהר ולטמא לאסור ולהתיר לרחק ולקרב ובאלמנת עיסה לא נגעו והשתא לא קשה דרבי יוסי אדרבי יוסי דהא דאכשר רבי יוסי בשוק ממזר אגוף העיסה קאי להכשיר את הבת אבל במקום שמזכיר אלמנת עיסה להכשיר דוקא אלמנה ולא הבת כדמוכח בקדושין ובמה שמעתי בירושלמי דקתני איזהו עיסה כל שאין בה לא ממזר ולא נתין ולא עבדי מלכים רבי מאיר אומר כל שאין בה אחד מכל אלו בתה כשרה אלמנה דבכשרות דבת מיירי ולא באלמנה ומיהו קשה לרשב"א כיון דהך ברייתא קיימא לפרושי ההיא דסוף עדיות אם כן רבי מאיר דסבר דחלל בין לזוח בין שתק כשר א"כ היכי מפרש הא דקתני ואור"י הא דמכשר ר"מ אבל שותק הני מילי כשאחרי כן שותלין ממנו אם הוא חלל אם לאו ולזוח אבל אם לעולם שותק פשיטא דפסול והא דקתני דנאמנת לרחק אם לעולם שותק:

לא

דמי דהא מודה דהכא אינו אלא שהיה אומר שבא עליה דפשיטא שלא היה מזנה אחריה לאורבה שלא מזנה ובין לרב ובין לשמואל אסור הוא בבת ישראל דשמואל דקאמר לשמואל היינו דאסור בבת ישראל לכולהו לישני דבפרק בתרא דקדושין ולישנא דבדוקי נמי קשה טפי דמשמע דאפילו ע"י בדיקת האם לא מיתכשר אלא לר"ג אבל לרבי יהושע לא והכא אמר דהא קא מודה וכשר לכ"ע ושמא יש לחלק דבא דהתם היינו שפעם אחת בא עליה אבל מודה דהכא דקאמר מייתי היינו שבא עליה ביאות הרבה והיה רגיל אצלה תמיד וכדאמרינן רוב בעילות הלך אחר הבעל: **חדא** דקא מודה. ולישנא קמא דיבמות דלא דיימא מעלמא ולאיכא דאמרי דאפילו דיימא מעלמא כיון דקא מודה בתריה דידיה שדינן ליה: **חדא** דקא מודה. מצינן לפרש דאיירי לענין לאוסרה על האדרוס וה"פ חדא דקא מודה הלכך אינה נאסרת עליו ועוד הא רב יהודה כו' לא קאמר ועוד אפילו לא מודה דאם אינו מודה פשיטא דנאסרת עליו אלא כלומר אפילו כי ליכא טעמא דמודה כגון לאחיי דס"פ אלמנה מדאפקרה נפשה לגבי אדרוס מפקרה נפשה נמי לגבי עלמא אפ"ה אינה נאסרת עליו משום דנאמנת כר"ג. כן פי' לנו ר"י ואי אפשר להעמידה דלפי דבריו אם כן הא דאמר אביי מדאפקרה נפשה היינו בשלא בדקו את אמו וזה אינו דהא אפלוגתא דרב ושמואל קאי דמוקמי בקדושין מאי שתוקי בדוקי ולמאי דגרסינן בקדושין אדרוסה שעיבדה לא קשה מידי על כן צריך לפרש דהכא לא איירי לאוסרה עליו אלא לענין להכשיר את הולד והשתא הוי ועוד כפשוטו ועוד דאפילו לא יודה ולאו דקאמר דלאו מייתי דבהא לא מכשיר ר"ג כיון דהוי ברי וברי כדאמר בדפ"ב אלא כגון שמת לו דלייתה קמן דליישיליה והא דחשיב ליה בסמוך דיעבד לפי שלא היה יכול הולד להינשא בבת ישראל ואפילו לממזרת אסור דמדאורייתא כשר הוא דהאי הוי כדיעבד הלכה כר"ג] (מן ד"ה ההיא אדרוס ע"כ היה מסר מהתוספות): **אלמנת עיסה.** פירש בקונטרס שני פירושין ושניהם דמוקים דהא אמרינן לקמן איזו היא אלמנת עיסה כל שנטמע בה ספק אבל [6]ומה טימוע שייך במה שנשאת לספק אבל ועוד דאין לשון עיסה נופל על אדם אחד אלא על משפחה שייך לשון עיסה כדאמרינן (קדושין דף פט:) כל האדרות עיסה לאדון ישראל וא"י עיסה לנבל ובתוספתא תניא מפני מה אמרו עיסה פסולה מפני ספיקי אבלין ומה ספיקי אבלין שייך לאלו הפירושין ונראה לר"י ולריב"א דעיסה קורא המשפחה שנטמע בהם ספק אבל אחד או הרבה ספיקי אבלים ולהכי תשיב ליה לקמן ספק ספיקא דכל אחד מבני המשפחה ספק אם הוא אותו ספק שנתערב בהן אם לאו ולקמן גרסינן איזהו עיסה כל שנטמע בה כו' ולא גרסינן אלמנת והכי איתא בירושלמי ואפילו גרסינן אלמנת כל שנטמע בה קאי לעיסה ואם תאמר דבפרק עשרה יוחסין (שם דף עב.) משמע דאפילו מאן דמכשר אלמנת עיסה מודה בבת דפסולה גבי הא דאמר רב חסדא הכל מודים באלמנת עיסה שפסולה לכהונה כו' ולאפוקי מהני תנאי דתנן העיד רבי יהושע כו' ומה לי אלמנה מה לי בת דבת נמי הוי ספק ספיקא כמו באלמנה וי"ל דבת העיסה אין לה חזקה דכשרות ואע"ג דבעלמא מקילין בספק ספיקא הכא מעלה עשו ביוחסין כי היכי דמצרך לקמן תרי רובי להכשיר אף על גב דבעלמא סגי בחד רובא: **דרבי** יהושע אדר"י **לא קשיא.** והשתא לא מצי לשנויי דבודקת ונישאת כדמשני לעיל כיון דהשתא אוקימנא באומרת שמא: **תנו** רבנן איזו היא **אלמנת עיסה.** קשה לרבינו תם על גרסת הספרים דגרסי אלמנת עיסה דאם כן אית ליה לרבי יוסי דאלמנת עיסה כשרה דהא מכשר לקמן בשוק ממזר וכל שכן דמכשר באלמנת עיסה כדמוכח הסוגיא ובפרק עשרה יוחסין (ג"ז סס) אמר בהדיא לרבי יוסי אלמנת עיסה פסולה לכך מוחק רבינו תם אלמנת וגרים איזוהי עיסה ולענין בת קתני וקאי אהאי דתנא בשילהי עדיות העיסה נאמנת לטהר ולטמא לרחק ולקרב לאסור ולהתיר וה"פ נאמנת לטהר עצמה בלויחה או בשמיקה למר כדאית ליה לטמא ולטהר שייך לענין ממזרות ונתינות כדתנן (קדושין דף עב:) ממזרים ונתינים עתידין ליטהר לרחק ולקרב שייך אחללות כדתנן הכהנים שומעים לכם לרחק ולא לקרב וכן לקמן (דף כז.) וריחקום בני משפחה ולאסור ולהתיר שייך תעבדים והא דפריך בפ"ב (לקמן דף כח:) טומאה וטהורה ס"ד התם דכייל כל פסולי בחד לישנא הוה ליה למיתני משפחה זו כשרה וזו פסולה אבל ממזרות ונתינות לחודא שייך שפיר לשון טומאה וטהרה ונאמנת נקט משום לטהר לקרב ולהתיר אף על גב דלטמא ולרחק ולאסור בלויחה או בשמיקה לא שייך נאמנות ועלה קתני בברייתא דהכא איזו היא עיסה שנאמנת בלויחה או בשמיקה לטהר את הבת כל שאין בה כו' והכי משמע בתוספתא דקתני נאמנת עיסה לטהר ולטמא לאסור ולהתיר לרחק ולקרב ובאלמנת עיסה לא נגעו והשתא לא קשה דרבי יוסי אדרבי יוסי דהא דאכשר רבי יוסי בשוק ממזר אגוף העיסה קאי להכשיר את הבת אבל במקום שמזכיר אלמנת עיסה להכשיר דוקא אלמנה ולא הבת כדמוכח בקדושין וכדברי ר"ת משמע בירושלמי דקתני איזהו עיסה כל שאין בה לא ממזר ולא נתין ולא עבדי מלכים רבי מאיר אומר כל שאין בה אחד מכל אלו בתה כשרה אלמנה דבכשרות דבת מיירי ולא באלמנה ומיהו קשה לרשב"א כיון דהך ברייתא קיימא לפרושי ההיא דסוף עדיות אם כן רבי מאיר דסבר דחלל בין לזוח בין שתק כשר א"כ היכי מפרש הא דקתני ואור"י הא דמכשר ר"מ אבל שותק הני מילי כשאחרי כן שותלין ממנו אם הוא חלל אם לאו ולזוח אבל אם לעולם שותק פשיטא דפסול והא דקתני דנאמנת לרחק אם לעולם שותק:

עין משפט נר מצוה

פז א ב מיי' פט"ו מהל' מיאסורי ביאה הלכה יא ופי"ח הלכה יג יד סמג לאוין קכא טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף ח [וכלב אלפס עוד ביבמות פ"ז דף כ"ו]:

פח ג ד ה מיי' פי"ט מס הלכה ט עור אה"ע סימן ו וש"ע אה"ע סימן כ סעיף ה:

תוספות רי"ד

אין מינאי הוא אר"י למאי ניחוש לה חדא דהא קא מודי ותו האר"י אמר שמואל הל' כר"ג פי' דכי אומרת מאיש פלוני וכהן הוא נאמנת ואע"ג דאתי ההוא פלוני ומכחיש לה ואמר לא באתי עלי' מעולם היא נאמנת דאי איתא דהיכא דקא מכחיש לה לא מהימנא א"כ אמאי מהימן לה ר"ג מסתמא יבוא אותו פלוני ויאמר אם בא עליה אם לאו אלא ודאי דאע"ג דהוה אתי ומכחיש לה היא נאמנת בין להכשיר בה בין להכשיר בתה והכא נמי אע"ג דאתי ארוס ואמר מעולם לא באתי עליה היא נאמנת להכשיר העובר ולהכשיר עצמה אם תתאלמן אבל לארוס ודאי אסורה דשויא אנפשיה חתיכה דאיסור א"ל אביי ובהא כי לא מודה מי מכשיר ר"ג והא"ל שמואל לר"י שיננא הלכתא כר"ג ואת לא תעביד עובדא [עד] דאיכא רוב כשרים אצלה והכא רוב פסולים אצלה פי' ארוסה הכל פסולין אצלה חוץ מן הארוס וליטעמך תיקשי לך היא גופא הלכה ואת לא תעביד עובדא. אלא הא לכתחלה הא דיעבד והכא נמי כדיעבד דמי פי' אם בא כהן לימלך לב"ד לא שרינן ליה לכתחלה אלא א"כ הוי רוב כשרים אצלה והא דיעבד פי' המורה אם נשאה כהן ולא נמלך לא מפקינן לה מיניה והא נמי כדיעבד דמי שנתעברה ואתה בא לפסול העובר ולאסרה על הארוס אם אין אתה מאמינה הרי אתה מוציאה מבעלה. ואינו נ"ל דאפי' אם מהימנינן לה ה"מ להכשיר גופה ובתה להכונה אבל על בעלה לא ומשום דשויתה אנפשיה חתיכה דאיסורא אלא נ"ל כך [פירושו] אי לא מהימנינן לה משרינן לבתה ממזרת ואסורה לבא בקהל ולא דמיא לפנויה שנתעברה דאע"ג דפסיל לה להכונה לא פסיל לה לקהל דאימר לחלל נבעלה ואסורה לכהן ומותרת לישראל אבל הכא אי מספקת לה דנתעברה מאחר הויא לה ממזרת ומה לי לאפוקי מקהל ומה לי לאפקה מבעלה וכי היכי דדיעבד דהתם אמרת נאמנת הכא נמי נאמנת ומותרת בתה לכהן כדי שלא תוציאנה מקהל והא דר"י אתיא כשמואל דבפרק אלמנה לכ"ג פליגי רב ושמואל בארוסה שעיברה דרב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי ובפרק עשרה יוחסין מפרשי' אמילתא דשמואל מאי שתוקי בדוקי כאבא שאול דבדקי' לי' לאימ' ואי אמרה מארוסה נתעברה נאמנת:

לא משום ממזרות בו'. הא דלא חשיב עמוני ומואבי משום דלא פסיקא דזכריס אסורין ונקבות מותרות ומצרי ואדומי לא חשיב דאין אסורין אלא עד דור שלישי: **ותו** ר"ש בן אלעזר אומר איזוהי עיסה כל שנטמע בה ספק חלל והאמרת רישא חלל כשר. ה"ג בכל הספרים ובפירוש ר"ח ומפרש כל שנטמע בה ספק חלל הא ודאי חלל פסול והא אמרת רישא חלל כשר והיינו ודאי חלל ואין נראה דמאי פריך מתניתא קמא דלמא ת"ק פליג עליה ופירוש הקונטרס וגרסתו עיקר: **ממזר** צווח וחלל שותק **איבא** בינייהו. תימה דהוה ליה למימר ממזר צווח ושותק וחלל שותק איכא בינייהו דבממזר שותק נמי פליגי דהא מכשר ליה ר"ש בן אלעזר[1]: **אבל** ממזר צווח וחלל שותק פסול.

וא"ת ממזר צווח מנא ליה דפסל ר"ש בן אלעזר ואומר ר"י מדקתני במילתיה איזוהי עיסה כל שנטמע בה ספק חלל דלא הוה ליה למימר אלא מכירין ישראל ממזרים שביניהם ואין מכירין חללין שביניהם דמינה שמעינן בחלל צווח דכשר כי היכי דלא הוצרך להשמיענו כל שנטמע בה ספק ממזר אלא ודאי אתא למידק דחלל צווח דוקא כשר הא ממזר צווח פסול: **מסתייה** דלא מפקינן ליה מקהל. וא"ת מה צריך להאי טעמא ליתא הא דשתיק משום דאודויי קא מודי דהא ממזר שותק פסול לת"ק משום דשתיקה כהודאה וה"ה דחלל שותק לר"ש דפסול מהאי טעמא ואע"ג דגבי ממזר שותק לדידיה לא הוי שתיקה כהודאה היינו משום דסבר דממזר קלא אית ליה וי"ל דהכי פירושא סבר מסתייה דלא מפקינן ליה מקהל (כהונה) פי' אפי' מקהל כהונה אע"פ שזה מחרפו וקוראו חלל סבור דאין מוציאין אותו מקהל כהונה וסבור אם יצווח יחזור לברר הדבר ויפסלוהו וטעם זה שייך גם בממזר שותק לת"ק ולא נאמר דשתיקה כהודאה וכן פירש בקונטרס: **כמאן** אי כר"ג אפילו ברוב פסולין נמי מכשר. וא"ת והא לא מכשר ברוב פסולין אלא כשטוענת ברי ואית לה מיגו דאי בעית אמרה לא נבעלתי או בלא מגו היכא דאיכא למימר בודקת ומזנה אבל הכא אפילו טוענת ברי הא אית לה מגו ואיכא למימר בודקת ומזנה דהא נאנסה ואפי' אם נאמר דהכא לא ראוה שנאנסה אלא היא אמרה כן דאית לה מגו מ"מ תקשי הלכתא אהלכתא דלקמן פסיק רב הלכה כר' יוסי ולעיל פסיק רב יהודה אמר שמואל הלכה כר"ג ואין נראה לומר דפליגי דא"כ מאי מייתי לעובדא דארוס וארוסתו מרב יהודה אמר שמואל וכן לעיל (דף יג.) פריך הלכתא אהלכתא קי"ל כרב נחמן בדיני כו' ואדרבה הא רב פסיק כר' יהושע וקי"ל כרב באיסורי ויש לומר דהכי פירושו כמאן אי כר"ג ובטוענת ברי ובלא ראוה שנאנסה דאיכא מגו אפילו ברוב פסולים נמי מכשר ואיירי נמי כשראוה מדברת דאי לא ראוה מדברת מאי פריך אי כרבי יהושע אפילו ברוב כשרים נמי פסול ומשני אמר

שמעתי כל שאין בה אחד מכל אלו משיאין לכהונה ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ וכן היה ר"ש בן מנסיא אומר כדבריו איזוהי אלמנת עיסה כל שנטמע בה ספק חלל מכירין ישראל ממזרים שביניהם ואין מכירין חללין שביניהם אמר מר איזוהי אלמנת עיסה כל שאין בה לא משום ממזרות ולא משום נתינות ולא משום עבדי מלכים הא חלל כשר מאי שנא הנך דאורייתא חלל נמי דאורייתא ותו אמר רבי מאיר שמעתי כל שאין בה אחד מכל אלו משיאין לכהונה היינו תנא קמא ותו ר"ש בן אלעזר אומר משום ר' מאיר וכן היה ר"ש בן מנסיא אומר כדבריו איזוהי אלמנת עיסה כל שנטמע בה ספק חלל מכירין ישראל ממזרים שביניהן ואין מכירין חללין שביניהן והא אמרת רישא חלל כשר א"ר יוחנן ממזר צווח וחלל שותק איכא בינייהו תנא קמא סבר *כל פסול דקרו ליה ושתיק פסול והכי קאמר ת"ק איזוהי אלמנת עיסה כל שאין בה לא שתוק ממזרות ולא שתוק נתינות ולא שתוק עבדי מלכים ולא שתוק חלל וקאמר ליה ר"מ הנך הוא דקא פסיל ליה בקהל אבל שתוק חלל כשר והא דשתיק משום דלא איכפת ליה וקאמר ליה ר"ש בן אלעזר לתנא קמא דר' מאיר אי שמיע לך דמכשר ר"מ בשתיקה לא דקרו ליה חלל ושתיק אלא דקרו ליה ממזר ושתיק והאי דשתיק סבר ממזר קלא אית ליה אבל ממזר וצווח חלל ושותק פסול והאי דאשתיק סבר מיסתייה דלא מפקי ליה מקהל תני חדא ר' יוסי אומר שתוק ממזר כשר שתוק חלל פסול ותניא אידך שתוק חלל כשר שתוק ממזר פסול לא קשיא הא ת"ק אליבא דר"מ הא דר"ש בן אלעזר אליבא דר"מ: **מתני'** *א"ר יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאות מים מן העין ונאנסה אמר רבי יוחנן בן נורי אם רוב אנשי העיר משיאין לכהונה הרי זו תינשא לכהונה: **גמ'** אמר ליה רבא לרב נחמן ר' יוחנן בן נורי דאמר כמאן אי כרבן גמליאל אפילו ברוב פסולין נמי מכשר אי כרבי יהושע אפילו ברוב כשרים נמי פסיל אמר ליה הכי אמר רב יהודה אמר רב

בקרונות

אלמנת עיסה כל שנטמע בה ספק חלל שאינו מכירין את פסולו שהיתה אמו ספק גרושה אבל שתוק חלל ואין אנו מכירין בו פסול כתנא קמא. ומיהו הא פליג רבי מאיר אתנא קמא דאיהו כל פסול דשתיק ביה פסול ולרבי מאיר חלל שתוק הוא דפסול דסבר מסתייה דלא מפקי ליה מקהל ואם אני צווח יכריזו עלי ויוודע פסולי בנכור ועכשיו אין מכירין[2] ישראל חללין שביניהם אבל שתוק ממזר כשר דהא דשתיק סבר הכל יודעין שאיני ממזר דמכירין ישראל ממזרין שביניהן: **מתני' מן העין**. מן המעיין: **אם רוב העיר**. כשרין להשיא בנותיהן ואלמנותיהן לכהונה שאין רוב בני העיר מן הפוסלין אשה לכהונה בביאתן אף זו תינשא לכהונה: **גמ' דאמר כמאן**. דבעי רוב כשרין: **אפילו ברוב פסולין נמי מכשר**. דאית ליה העמד אשה על חזקתה: **אמר ליה הכי אמר כו'**. לעולם כרבי יהושע והכא משום דאיכא תרי רובי לכשרות אכשרה וכדרב יהודה. ולקמן [עו.] מפרש טעמא ואזיל מאי שנא תרי רובי מחד רובא:

בקרונות

מסורת הש"ס

ו) ויקרא כב), ב) [נמות סט.], ג) [ויקרא כא], ד) [נשותיהן רש"ש], ה) בס"א נוסף: בו דאין מכירין, ו) [ונמא לא נקיט אלא מאי דאכשר ר"מ ור"ש בן אלעזר פוסל. מ"י],

גליון הש"ם

מתני' א"ר יוסי מעשה בתינוקת. עיין יבמות דף סז ע"ב תוס' ד"ה אין מוסשין:

עין משפט נר מצוה

פח א מיי' פי"ע מהל' איסורי ביאה הלכה כב טוש"ע אה"ע סימן ב סעיף ד:

תוספות רי"ד

מתני' א"ר יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאות מים מן המעיין ונאנסה ואר"י בן נורי אם רוב העיר משיאים לכהונה ה"ז תנשא [לכהונה] אר"י אמר רב

בקרונות של ציפורי היה מעשה וכדרבי אמי דאמר רבי אמי והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרין עוברת לשם וכדר' ינאי דאמר ר' ינאי נבעלת בקרונות כשרה לכהונה בקרונות סלקא דעתך אלא נבעלת בשעת קרונות כשרה לכהונה אבל פירש אחד מציפורי ובעל הולד שתוקי כי הא דכי אתא רב דימי אמר זעירי א"ר חנינא ואמרי לה אמר זעירי אמר ר' חנינא הולכין אחר רוב העיר ואין הולכין אחר רוב סיעה כלפי לייא הני ניידי והני קביעי וקיימי אלא [א]הולכין אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדה ואין הולכין אחר רוב העיר גרידתא ולא אחר רוב סיעה גרידתא מ"ט גזרה רוב סיעה אטו רוב העיר ורוב העיר נמי [ו]אי דקא אזלי אינהו לגבה כל דפריש [ז]מרובא פריש [ח]לא צריכא דקא אזלא איהי לגבייהו דהוה ליה קבוע וא"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ומי בעינן תרי רובי והתניא [ט]תשע חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאי זה מהן לקח ספיקו אסור [י]ובנמצא הלך אחר הרוב וכי תימא בשאין דלתות מדינה נעולות דקא אתי לה רובא מעלמא והא א"ר זירא [יא]אע"פ שדלתות מדינה נעולות [יב]מעלה עשו ביוחסין גופא א"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי בין לקולא בין לחומרא מנא ליה לר' זירא הא אילימא מתשע חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור ובנמצא הלך אחר הרוב התם לחומרא אלא [יג]מתשעה צפרדעים ושרץ אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טמא התם נמי לחומרא אלא [יד]מתשעה שרצים וצפרדע אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ברה"י ספיקו טמא ברשות הרבי' ספיקו טהור ומדאורייתא מנא לן [טו]אמר קרא [1]וארב לו וקם עליו יעד שיתכוין לו ורבנן אמרי דבי ר' ינאי פרט לזורק אבן לגו [טז]היכי דמי אילימא דאיכא תשעה כנעניים [יז] ואחד ישראל ביניהם ותיפוק ליה דרובא כנעניים [יח] נינהו אי נמי פלגא ופלגא [יט]ספק נפשות להקל לא צריכא דאיכא תשעה ישראלים וכנעני [כ] אחד ביניהם דהוה ליה כנעני [כא] קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי איתמר רב חייא בר אשי אמר רב הלכה כרבי יוסי ורב חנן בר רבא אמר רב הוראת שעה היתה מתיב רבי ירמיה וליוחסין לא בעינן תרי רובי והתנן מצא

בקרונות של ציפורי היה מעשה כו' פי' לעולם דלא טענה ברי לכ"ע בעינן תרי ריבי והא דלא קאמר בשינויא לעולם דלא טענה ברי משום דבאתקפתא לא קאמר אי בטוענת ברי כו' אי נמי נוכל לפרש דבשינויא נמי מיירי בברי ודאיכא מגו ולא תקשי הלכתא אהלכתא דדוקא דיעבד פסיק שמואל כר"ג כדאמר לעיל ואת לא תעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרין אף על גב דלעיל משמע דברוב אחד שרי לכתחלה רב מייא בר אשי סבר דלכתחלה בעינן תרי ריבי ומתני' קתני הרי זו תנשא דמשמע לכתחלה:

דלמא אזלא איהי לגבייהו. פי' לתוך ביתם דאפילו בתוך העיר לא תשיב קבוע דדמי לגמלא בין החנויות דלא תשיב קבוע וכן גבי תינוק מושלך בעיר לא תשיב קבוע הואיל ולא גמלא בבית ולכך פירש בקונטרס שפירש בועל מביתו וא"ת דבגזיר פ"ב (דף יב. ושם) פריך אהא דאמר האומר לשלוחו לא וקדש לי אשה סתם אסור בכל הנשים שבעולם מקן סתומה ומסיק אמינא לך אגא אשה דלא ניידא ואת אמרת לי איסורא דנייד וכי תימא ה"נ בשוקא אשכחה וקדשים הסם הדרא לגיחותא משמע לגבי אדם לא שייך כל דפריש מרובא פריש משום דהדר ליחותיה ולאו פירכא היא דהתם בשעת האיסור כשזה בא על שום אשה הדרא ליחותא האשה שקידש השליח אבל הכא כי אזלי איהו לגבה בשעה שאוסרה הרי הוא נייד: **פרט** לזורק אבן לגו. תימה דלר' שמעון קבוע מנא ליה ואין לומר דמסקינן בפ' הנשרפין (סנהדרין דף עט. ושם) דר"ש סבר כרבי דיליף מתינה נתינה ואייתר ליה ואדב לו לקבוע דאכתי לתנא דבי חזקיה מנא ליה קבוע דלית ליה דרבי דהא בתין מתכוין פטור מממון [ט]:

וספק נפשות להקל. תימה למ"ד התרלת ספק לא שמה התרלה אפילו ספק נפשות להתמיר פטור משום דהתרלת ספק היא ואי למ"ד שמה התרלה היכי פטרינן ליה כשנמלא שישראל הרג הא מיחייב בהכה את זה וחזר והכה את זה [כ] ובנותר כשאמרו לו אל תומיר אע"ג דספק הוא וי"ל דשאני התם שיודע בודאי שיבא לידי איסור אם יומיר או יכה שניהם מש"ה שמה התרלה אבל הכא אינו יודע שודאי יבוא לידי איסור שאינו יודע את מי יכה:

וליוחסין לא בעינן תרי רובי ורמינהי בו'. הוה מלי לשנויי שאני תינוק דלית לי' חזק' דכשרו' ולרב

אמר רב בקרונות של ציפורי היה מעשה כו' פי' לעולם דלא טענה ברי לכ"ע בעינן תרי ריבי והא דלא קאמר בשינויא לעולם דלא טענה ברי משום דבאתקפתא לא קאמר אי בטוענת ברי כו' אי נמי נוכל לפרש דבשינויא נמי מיירי בברי ודאיכא מגו ולא תקשי הלכתא אהלכתא דדוקא דיעבד פסיק שמואל כר"ג כדאמר לעיל ואת לא תעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרין אף על גב דלעיל משמע דברוב אחד שרי לכתחלה רב מייא בר אשי סבר דלכתחלה בעינן תרי ריבי ומתני' קתני הרי זו תנשא דמשמע לכתחלה:

דלמא אזלא איהי לגבייהו. פי' לתוך ביתם דאפילו בתוך העיר לא תשיב קבוע דדמי לגמלא בין החנויות דלא תשיב קבוע וכן גבי תינוק מושלך בעיר לא תשיב קבוע הואיל ולא גמלא בבית ולכך פירש בקונטרס שפירש בועל מביתו וא"ת דבגזיר פ"ב (דף יב. ושם) פריך אהא דאמר האומר לשלוחו לא וקדש לי אשה סתם אסור בכל הנשים שבעולם מקן סתומה ומסיק אמינא לך אגא אשה דלא ניידא ואת אמרת לי איסורא דנייד וכי תימא ה"נ בשוקא אשכחה וקדשים הסם הדרא ליחותא משמע לגבי אדם לא שייך כל דפריש מרובא פריש משום דהדר ליחותיה ולאו פירכא היא דהתם בשעת האיסור כשזה בא על שום אשה הדרא ליחותא האשה שקידש השליח אבל הכא כי אזלי איהו לגבה בשעה שאוסרה הרי הוא נייד: **פרט** לזורק אבן לגו. תימה דלר' שמעון קבוע מנא ליה ואין לומר דמסקינן בפ' הנשרפין (סנהדרין דף עט. ושם) דר"ש סבר כרבי דיליף מתינה נתינה ואייתר ליה ואדב לו לקבוע דאכתי לתנא דבי חזקיה מנא ליה קבוע דלית ליה דרבי דהא בתין מתכוין פטור ממון [ט]:

וספק נפשות להקל. תימה למ"ד התרלת ספק לא שמה התרלה אפילו ספק נפשות להתמיר פטור משום דהתרלת ספק היא ואי למ"ד שמה התרלה היכי פטרינן ליה כשנמלא שישראל הרג הא מיחייב בהכה את זה וחזר והכה את זה [כ] ובנותר כשאמרו לו אל תומיר אע"ג דספק הוא וי"ל דשאני התם שיודע בודאי שיבא לידי איסור אם יומיר או יכה שניהם מש"ה שמה התרלה אבל הכא אינו יודע שודאי יבוא לידי איסור שאינו יודע את מי יכה:

וליוחסין לא בעינן תרי רובי ורמינהי בו'. הוה מלי לשנויי שאני תינוק דלית לי' חזק' דכשרו' ולרב

בקרונות של ציפורי היה מעשה וכדרבי אמי דאמר רבי אמי והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרין עוברת לשם וכדר' ינאי דאמר ר' ינאי נבעלת בקרונות כשרה לכהונה בקרונות סלקא דעתך אלא נבעלת בשעת קרונות כשרה לכהונה אבל פירש אחד מציפורי ובעל הולד שתוקי כי הא דכי אתא רב דימי אמר זעירי א"ר חנינא ואמרי לה אמר זעירי אמר ר' חנינא הולכין אחר רוב העיר ואין הולכין אחר רוב סיעה כלפי לייא הני ניידי והני קביעי וקיימי אלא [א]הולכין אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדה ואין הולכין אחר רוב העיר גרידתא ולא אחר רוב סיעה גרידתא מ"ט גזרה רוב סיעה אטו רוב העיר ורוב העיר נמי [ו]אי דקא אזלי אינהו לגבה כל דפריש [ז]מרובא פריש [ח]לא צריכא דקא אזלא איהי לגבייהו דהוה ליה קבוע וא"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ומי בעינן תרי רובי והתניא [ט]תשע חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאי זה מהן לקח ספיקו אסור [י]ובנמצא הלך אחר הרוב וכי תימא בשאין דלתות מדינה נעולות דקא אתי לה רובא מעלמא והא א"ר זירא [יא]אע"פ שדלתות מדינה נעולות [יב]מעלה עשו ביוחסין גופא א"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי בין לקולא בין לחומרא מנא ליה לר' זירא הא אילימא מתשע חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור ובנמצא הלך אחר הרוב התם לחומרא אלא [יג]מתשעה צפרדעים ושרץ אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טמא התם נמי לחומרא אלא [יד]מתשעה שרצים וצפרדע אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ברה"י ספיקו טמא ברשות הרבי' ספיקו טהור ומדאורייתא מנא לן [טו]אמר קרא [1]וארב לו וקם עליו יעד שיתכוין לו ורבנן אמרי דבי ר' ינאי פרט לזורק אבן לגו [טז]היכי דמי אילימא דאיכא תשעה כנעניים [יז] ואחד ישראל ביניהם ותיפוק ליה דרובא כנעניים [יח] נינהו אי נמי פלגא ופלגא [יט]ספק נפשות להקל לא צריכא דאיכא תשעה ישראלים וכנעני [כ] אחד ביניהם דהוה ליה כנעני [כא] קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי איתמר רב חייא בר אשי אמר רב הלכה כרבי יוסי ורב חנן בר רבא אמר רב הוראת שעה היתה מתיב רבי ירמיה וליוחסין לא בעינן תרי רובי והתנן מצא

בקרונות של ציפורי. כיום השוק שסיעות ושיירות ממקום אחר באות שם: וכדרבי אמי. דהשתא איכא רוב סיעה ורוב העיר: **נבעלת בקרונות.** משמע על הקרון: **כשרה לכהונה.** כדקאמר והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרים עוברת שם דאיכא למימר שמהם היה: **אבל פירש אחד מציפורי.** דידעינן ודאי דמן העיר היה אע"פ שציפורי עיר שרובה משיאין לכהונה: **הולד שתוקי.** דנחזי רובא לא מכשר: **וכי הא דכי אתא רב דימי אמר זעירי אמר רבי חנינא ואמרי לה.** שלא הוזכר רב דימי כאן אלא זעירי אמר רבי חנינא דבעינן תרי ריבי וכדמפרש טעמא: **הולכין אחר רוב העיר.** להכשיר: **ואין הולכין אחר רוב סיעה.** כגון במקום רחוק מן העיר דבודאי מתכנסי הסיעה הוה אין מכשירין אותה ואפילו רובן כשרין: וקשיא לן **כלפי לייא.** כנגד איפוא הדבר הזה סובב: **הני ניידי.** רוב סיעה ניידי ויש להלך בהן אחר הרוב: **והני.** של עיר: **קביעי.** ואמרינן לקמן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ואפילו אין שם אלא אחד פסולה: **ולא אחר רוב סיעה גרידתא.** והכי קאמר אין הולכין אחר רוב סיעה לבדה וכל שכן אחר רוב העיר לבדה: **מ"ט.** אחר רוב סיעה לא: **גזרה אטו רוב העיר.** דקביעי: ופרכינן **רוב העיר נמי.** אי עקר הבועל מביתו ואזל לגבה הוה נייד וקי"ל כל דפריש מרובא פריש: ומשני **איכא דקאזלא לגבייהו כו'.** ולא גרסינן [מ]מאי איכא. יש שהולכת היא אצלו והוה ליה קבוע הלכך אפילו ברוב כשרים או רוב העיר או רוב סיעה פסול כרבי יהושע ומשום תרי רובי אכשרה דליכא למיגזר מידי: **ולקח בשר מאחת מהן.** במקום קביעות: **ספיקו אסור.** דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי: **ובנמצא.** בשר הנמצא בשוק ולא ידעינן מאיזה פירש: **הלך אחר הרוב.** הואיל והכא לפניו לא במקום קביעות לקחה וכבר פירשה על ידי אחר וכל דפריש מרובא פריש: **דקאתי לה רובא מעלמא.** וכגון שרוב סיעת עובדי ישראל כשרים בא לכאן לאיכא תרי רובי או שרוב עובדי כל המדינה ישראל דאיכא תרי רובי העיר ורוב המדינה דניידי: **אלא מתשעה צפרדעים כו'.** תוספתא היא במס' טהרות תשעה צפרדעים מתים ברשות היחיד ושרץ אחד כגון נב שהוא דומה לצפרדע ביניהם ונגע באחד מהן ספיקו טמא: **אלא מתשעה שרצים כו'.** אף היא תוספתא במס' טהרות וקתני ברה"י ספיקו טמא ברה"ר ספיקו טהור אלמא כמחצה דמי ולקולא דאי לאו כמחצה דמי אין כאן ספק טומאה דהא רובא שרצים: **אמר קרא וארב לו עד שיהא מתכוין לו.** פרט למתכוין להרוג את זה והרג את זה הכי דרשי ליה ר"ש בסנהדרין. ואמרינן התם ורבנן היכי דרשי ליה: **אמרי דבי ר' ינאי פרט לזורק אבן לגו.** לתוך חבורת בני **אדם כנעניים** [כ] **וישראלים אבל שני ישראלים עומדין ומתכוין להרוג** [מ] **זה** (והרג זה) **והתרו בו וקבל התראה ונפלה הכאה על חבירו חייב. והיינו טעמא דקאמר הכא ורבנן משום דבסנהדרין הכי איתא: פיפוק ליה דרובא כנעניים** [נ] **נינהו.** ולמה לי קרא. ואי נמי פלגא ופלגא אכתי לא איצטריך קרא דמהיכא תיתי דניקטליה: **ספק נפשות.** [ספק] דיני נפשות להקל דהא והאילו העדה כתיב (במדבר לה): **דהוה ליה כנעני** [ס] **קבוע ביניהם.** ואשמועינן הא קרא דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי: **הוראת שעה היתה.** הך דריב"ע לורך שעה היתה או דאו שם שאר לידי היכר דבריס להתיר אבל לדורות תרי רובי בעינן: **מתיב רבי ירמיה כו'.** קס"ד דמשום רוב העיר גרידתא אכשרוה ואמר רב [עלה] הלכה כרבי יוסי: מלא

עמ א ב מיי' פי"ח מהלכות איסורי ביאה הל' יד סמג לאוין קכז עוש"ע אה"ע סימן ו סעיף יז יח:

צ ג מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הל' יא סמג לאוין קמא עור ש"ע י"ד סימן קי סע"ג:

צא ד מיי' שם טוש"ע שם וכפי' סג פ"ל:

צב ה ו מיי' פי"ח מהלכות שאר אבות הטומאות הלכה ב:

צג ז מיי' פ"ד מהל' רוצח הלכה ח סמג לאוין קמג.

תורה אור השלם

1. וְכִי יִהְיֶה אִישׁ שֹׁנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם עָלָיו וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת וְנָס אֶל אַחַת הֶעָרִים הָאֵלֶּה: דברים יט יא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמרי וכו' להרוג את זה והרג את זה:

תוספות רי"ד

בקרונות של צפורי היה מעשה וכדר' ינאי דאמר נבעלה בשעת קרונות כשירה לכהונה פי' קרוניות הבאים ממקום אחר ומתקבצים שם ליום השוק והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרים עוברים שם דהוה תרי רובא לכשרות רוב העיר ורוב סיעה. פי' כל זה מפני שלא ידעה למי נבעלה אבל אי ידעה ואמרה לכשר נבעלתי הלכה כר"ג ונאמנת אפילו ברוב פסולים: ומקשי' ומי בעי תרי רובי והתניא ט' חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי ובנמצא הלך אחר הרוב דכל דפריש מרובא פריש. ומהדר מעלה עשו ביוחסין: איתמר אר"ח אמר רב הלכה כר' יוסי פי' דבעי תרי רובי: א"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי בין לקולא בין לחומרא כגון ט' חניות דאמרן. א"נ ט' צפרדעים ושרץ א' ביניהם ברה"י ונגע באח' מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טמא. לקולא כגון ט' שרצים וצפרדע א' ביניהן ברה"ר ונגע באח' מהן וא"י באיזה מהן נגע ספיקו טהור אלא כמחצה על מחצה דמי דלקולא. דאי לאו כמחצה על מחצה דמי אין כאן ספק טומאה אלא ודאי טומאה דהא רובא שרצים:

מלא

על מחצה דמי מהאי קרא נפקא לן (ב"ק מד: וב"ר"ד סנהדרין שם) והא ליכא למילף מיניה כרובא דמי, דהא מהיכא תיתי לן, דילמא הא דפטר ליה להאי משום דספק נפשות להקל ולא משום דמשפיגן ליה כרובא, אבל מחצה על מחצה לפיקן מיניה, דאי לאו כמחצה על מחצה דמי לא הוה ליה ספק נפשות להקל ואמאי פטור הא רובא דישראל ניהו, וכבן אית לה נתכוין לזה והרג את זה חייב (סנהדרין שם).